

Domnule/Doamnă Prim-procuror,

18.02.2014
Ay [Signature]

Subscrisa, Fundația Centrul de Resurse Juridice (denumită în continuare “CRJ”), cu sediul în București, str. Arcului nr.19, sector 2, înregistrată în registrul persoanelor juridice prin Sentința civilă nr. 276/ 18.12.1998 a Tribunalului București, codul fiscal nr. RO 11341550, reprezentată prin Georgiana Iorgulescu, în calitate de directoare executivă,

în temeiul art. 290 din Codul de procedură penală, formulăm prezentul denunț, prin care vă aducem la cunoștință săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 188, art. 193, art. 281, art. 282 și art. 297 Cod Penal, în incinta Căminului de vârstnici și adulți cu dizabilități Aldeni, Comuna Cernatesti, judetul Buzau, cod postal 127121, după cum am detaliat mai jos și după cum reiese și din rapoartele realizate de experții CRJ în urma vizitelor din datele de 21 noiembrie 2013 și 14 februarie 2014 (anexate prezentului denunț):

1. Prevederile legale aplicabile

- art. 33 (3) din Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități (ratificată de România prin Legea nr. 221/2010 și denumită în continuare “Convenția”) prevede implicarea și participarea pe deplin a societății civile și a organizațiilor neguvernamentale în procesul de monitorizare a aplicării prevederilor Convenției;
- CRJ este o organizație neguvernamentală (fundație) ce are ca obiect de activitate, printre altele, și protecția persoanelor cu dizabilități mintale;
- în aplicarea art. 33 (3) din Convenție, CRJ a încheiat la data de 1 octombrie 2013 un Protocol de colaborare cu Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice (anexat la prezentul denunț), în baza căruia CRJ are dreptul de a verifica respectarea drepturilor persoanelor cu dizabilități mintale;

- în baza art. 33 (3) din Convenție și a Protocolului menționat mai sus, **CRJ a efectuat, prin intermediul experților săi, două vizite (la data de 21 noiembrie 2013, respectiv 14 februarie 2014)¹ la Căminul de vârstnici și adulți cu dizabilități Aldeni, județul Buzău, centru privat de recuperare și reintegrare socială (denumit în continuare “Căminul”);**
- în urma acestor vizite, experții CRJ au constatat **(i) grave încălcări ale legislației în domeniul protecției persoanelor cu dizabilități (inclusiv a art. 15, 16 și 17 din Convenție și a art. 37 din Legea nr. 487/2002 privind sănătatea mintală și protecția persoanelor cu tulburări psihice) precum și (ii) săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 188, art. 193, art. 281, art. 282 și art. 297 Cod Penal.**

2. Încălcări grave ale drepturilor beneficiarilor

În data de 21 noiembrie 2013, experții CRJ au realizat o vizită inopinată de monitorizare a modului în care sunt respectate drepturile persoanelor cu dizabilități mintale - beneficiari ai serviciilor sociale oferite de Cămin, **centru privat de recuperare și reintegrare socială. Căminul oferă servicii unui număr de aproximativ 100 de persoane, domiciliate în București.**

În raportul experților CRJ, prezentat ca urmare a acestei vizite, au fost menționate grave încălcări ale drepturilor beneficiarilor rezidenți în Cămin, încălcări majore ale prevederilor Convenției, ale Legii nr. 487/2002 privind sănătatea mintală și protecția persoanelor cu tulburări psihice, precum și ale Ordinului nr. 372/2006 privind Normele de aplicare a Legii sus-menționate.

În data de 14 februarie 2014, experții CRJ au realizat o nouă vizită inopinată de monitorizare **(follow up pentru vizita din 21 noiembrie 2013)** a modului în care sunt respectate drepturile persoanelor cu dizabilități mintale rezidente în Cămin. La data acestei vizite, **proprietarul Vasile Alexandru nu a permis experților CRJ să-și finalizeze activitatea și nici nu au fost oferite date cu privire la numărul exact al beneficiarilor**, deși există această obligație legală în conformitate cu art. 33 (3) din Convenție, precum și a Protocolului încheiat de CRJ cu Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice.

¹ Vizitele de monitorizare a respectării drepturilor persoanelor cu dizabilități s-au realizat în cadrul proiectului „Copiii privați de libertate în Europa Centrală și de Est - între moștenire și reformă” finanțat de Comisia Europeană în cadrul contractului de grant JUST/2012/FRAC/AG/2685

În urma vizitei din 14 februarie 2014, la trei luni de la data primei vizite, experții CRJ au constatat că situația beneficiarilor s-a înrăutățit mult și că **faptele săvârșite în cadrul Căminului sunt fapte ce intră sub incidența legii penale**, după cum urmează:

A) Supunerea la rele tratamente; tortură; lovire sau alte violențe; abuz în serviciu; (art. 281 și 282 Cod penal coroborate cu art. 37 din Legea nr. 487/2002 privind sănătatea mintală și protecția persoanelor cu tulburări psihice; art. 193 Cod penal; art 297 Cod penal)

Pe parcursul celor aproximativ 30 de minute în care experților CRJ li s-a permis de către administratoarea Căminului, Băescu Mihalea, accesul în Pavilionul I (galben), în care sunt cazați adulți (adică până la momentul în care proprietarul Căminului a ajuns în incinta acestuia și le-a interzis experților să își continue activitatea), experții CRJ au constatat următoarele:

- miros persistent de urină; număr mare de persoane cazate în raport cu capacitatea reală (număr de paturi) și legală (m/persoană) a Pavilionului; paturi fără pernă și/sau fără saltea; TOȚI beneficiarii prezentau echimoze, răni, cicatrici sau aveau membrele umflrate datorită faptului că fuseseră legați cu sfoară; camerele nu erau numerotate și nu exista o evidență a locului/patului în care aceștia erau cazați;
- pentru cele aproximativ 60 de persoane erau numai 3 toalete funcționale, foarte murdare, utilizate atât de bărbați, cât și de femei; unele dormitoare erau mixte, deși s-a infirmat faptul că ar exista relații între beneficiari;
- într-o cameră încuiată, în 3 paturi erau cazate 6 persoane, într-o stare avansată de contenționare chimică/sedare (măsură medicală interzisă prin Convenție și considerată tratament inuman), membrele acestora (atât picioarele, cât și mâinile) erau legate cu sfoară, prezentând răni severe;
- într-o altă cameră încuiată, despre care în mod insistent personalul a menționat că este goală, era o persoană acoperită complet cu pătura, nesupravegheată, aflată într-o stare gravă de tremur; tânărul se afla într-o încăpere foarte mică, cu spațiu numai pentru patul său, fără acces la toaletă sau apă și fără supraveghere;
- TOȚI beneficiarii cu care experții au discutat au menționat faptul că medicația pe care o primesc de când au fost mutați de la București le face foarte rău; constatările experților au fost în acord cu mențiunile beneficiarilor – situația acestora degradându-

se vizibil în cele trei luni ce s-au scurs de la prima vizită; fără excepție, TOȚI au cerut ajutorul, cu disperare, de a fi readuși în București: „ne omoară pe toți dacă rămânem aici” – [REDACTAT]

- muribunzii și uneori chiar persoanele decedate sunt ținute într-un spațiu improvizat (parte a unor camere) prin despărțirea cu un perete de termopan a acelu loc de restul camerelor în care, la momentul celei de a doua vizite, erau 3 tinere îngrozite de această situație neplăcută;
- majoritatea beneficiarilor au fost rași în cap în vederea evitării unei epidemii de păduchi;
- majoritatea beneficiarilor erau foarte sumar și prost îmbrăcați, cu haine rupte (mult mai mari, pantalonii erau legați cu sfoară), iar cei cu dizabilități severe erau complet goi; datorită inexistenței hainelor groase, nu li se permitea ieșirea în aer liber; singura activitate consta în aproximativ 2 ore de vizionat TV; nu exista nicio altă formă de terapie ocupațională;
- TOȚI beneficiarii au menționat că mâncarea este foarte „scârboasă”, iar dacă li se face foame peste zi nu primesc mâncare suplimentară (nici măcar o bucată de pâine), fiind chiar muștrați pentru acest lucru: „*fă ai mâncat o tonă, ca o vacă, și acum mai vrei?*”, i s-a comunicat unei beneficiare care, datorită faptului că nu se simțise bine în dimineața respectivă, nu luase micul dejun (întâmplător mâncarea la prânz era ceva mai bună ca de obicei) – oricum, nu i s-a oferit mâncare suplimentară; aceste mențiuni pot fi susținute ca veridice deoarece la ora 10:00, imediat după micul dejun, atunci când experții au intrat în Pavilion, au constatat că șase persoane au cerut asistentelor o bucată de pâine pentru că le era foarte foame;
- beneficiarii se bat între ei, dar și cu personalul (fapt susținut de ambele părți); nu există o procedură privind această situație sau aplicarea sancțiunilor („*atunci când le lovim pe doamne, îi cheamă pe Nea Florin și pe Nea Gică, muncitori, care ne bat și ne leagă*” – [REDACTAT]);
- beneficiarii nu au acces la medici de specialitate: la vizita din noiembrie un baiat ([REDACTAT]) căzuse în groapa de gunoi (aproximativ 5 m adâncime), avea răni vizibile pe față și mâini, nu putea merge prea bine și se simțea foarte rău, dar nu-l văzuse niciun medic de specialitate; în cadrul celei de a doua vizite a fost identificată o fată ([REDACTAT]) care avea probleme genitale (urina sânge și avea dureri mari), dar nu a fost dusă la medic; beneficiarii nu au acces la stomatolog;
- orice formă de comunicare cu mediul extern este suprimată; beneficiarii nu au acces la telefon, servicii poștale, Internet și nu pot intra în contact cu rude/prieteni; inspecțiile

sunt „mereu anunțate”, după cum a recunoscut chiar administratoarea Băescu Mihalea. În plus, Căminul este complet ”camuflat” și imposibil de identificat în forma sa actuală de funcționare (pe Internet apare ca un cămin privat de bătrâni);

- alte drepturi încălcate: violență psihică permanentă (teama de a fi bătută de personal sau de alți beneficiari), avort forțat ([REDACTED]), încălcarea vieții private, încălcarea demnității (personalul este ajutat de muncitori bărbați sau de tineri beneficiari să le dezbrace pe fete, să le spele forțat, să le lege).

Având în vedere (i) natura faptelor prezentate mai sus (precum și a celor prezentate în Raportul din 21 noiembrie 2013), (ii) **aplicarea acestor tratamente unor persoane instituționalizate** (care nu au posibilitatea de a părăsi acel loc din proprie inițiativă), (iii) **durata aplicării acestor tratamente** (experții CRJ au constatat că, deși au sugerat recomandări la finalul primei vizite și în special cunoașterea de către angajați a prevederilor Legii nr. 487/2002, situația încălcării drepturilor beneficiarilor era mult mai gravă la momentul celei de-a doua vizite), (iv) **efectele fizice și mentale ale tratamentului aplicat** (în special violența fizică și psihică permanentă, conțenționarea chimică), (v) **circumstanțele speciale de vulnerabilitate în care se găsesc aceste persoane**, precum și (vi) **faptul că aceste fapte au fost săvârșite de persoane cărora li s-a încredințat prestarea unui serviciu public, în exercițiul unei funcții ce implică exercițiul autorității de stat**, este indubitabil că **faptele susmenționate întrunesc conținutul constitutiv al infracțiunilor de supunere la rele tratamente și/sau tortură**, conform art. 281 și art. 282 Cod Penal și a jurisprudenței CEDO (**tortură și tratamente inumane**: Selouni c. Franței/1999 – practici considerate odinioară tratamente inumane trebuie să fie considerate tortură; Cobzaru c. României/2007 – rănile prezente pe o persoană „aflată în custodie” se prezumă, până la proba contrarie, a fi provocate de „agenții institutiei”; Filip c. României/ 2007 – tratament psihiatri individualizat; Yacov c. Bulgariei – raderea în cap a unui „deținut”; **deces ca urmare a unor rele tratamente**: Valentin Câmpeanu c. României/2013 și Silih c. Sloveniei – neglijență medicală; Carabulea c. României – violență fizică și psihică; Cadorcea c. României – prejudicii fizice și morale cauzate de actul medical), **loviri sau alte violente** (art. 193 Cod Penal), precum și **abuz în serviciu** (art. 297 Cod Penal).

Menționăm și că Legea nr. 487/2002 interzice, prin art. 37 (1), supunerea la tratamente inumane sau degradante ori la alte rele tratamente a persoanelor internate într-o unitate de psihiatrie sau admise în centre de recuperare și reabilitare, iar prin art. 37 (2) prevede în mod expres faptul că încălcarea acestei obligații se pedepsește conform legii penale. Normele legii penale la care face referire acest articol trebuie să includă și 281 și art.

282 din Codul Penal. Considerăm că art. 281 Cod Penal trebuie interpretat în lumina Convenției împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante și a Protocolului opțional la aceasta. Acest Protocol a fost ratificat de România prin Legea nr. 109/2009 și prevede, în art. 4 pct. 2, că prin noțiunea de privare de libertate trebuie înțeleasă *„orice formă de detenție sau închisoare ori plasarea unei persoane într-un loc public sau privat de reținere pe care nu îl poate părăsi după voia sa, prin ordinul oricărei autorități judiciare, administrative sau de altă natură”*. Astfel, referirea din art. 281 Cod Penal la “deținere” trebuie înțeleasă ca “privare de libertate” și trebuie să includă și situația rezidenților din Cămin, aceștia fiind plasați într-un loc pe care nu îl pot părăsi prin voință proprie.

De asemenea, aplicarea, față de persoanele cu dizabilități, a torturii, a relelor tratamente și a altor forme de violență sunt interzise și prin art. 15, 16 și 17 din Convenție.

Aceste principii sunt prevăzute, cu caracter general, și în Constituția României (art. 22) precum și în Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (art. 3), fiind astfel evidentă importanța prevenirii și sancționării oricăror comportamente care contravin acestora.

B) Omor (art. 188 Cod Penal)

Ținând cont de tratamentul inuman și degradant aplicat în mod sistematic acestor persoane instituționalizate și având în vedere numărul foarte mare de decese înregistrat în ultimii ani printre rezidenții Căminului (a se vedea raportul din 21 noiembrie 2013), se poate constata o **legătură directă de cauzalitate între tratamentul aplicat și producerea deceselor.**

Considerăm că personalul de conducere al Căminului, precum și persoanele cu atribuții în îngrijirea rezidenților acestuia, **au realizat că tratamentele la care sunt supuși rezidenții Căminului pot conduce la decesul acestora**, însă au acceptat producerea consecințelor faptelor lor, adică survenirea decesului, fiind întrunite astfel condițiile intenției indirecte, ca formă a vinovăției. Astfel, se poate vorbi de săvârșirea infracțiunii de **omor**, conform art. 188 Cod Penal.

În orice caz, și dacă condițiile intenției indirecte nu ar fi întrunite în speță, trebuie admisă cel puțin o culpă (simplă) a personalului Căminului în tratamentul aplicat rezidenților acestuia, în sensul că angajații și conducerea Căminului **puteau și trebuiau să prevadă rezultatele**

faptelor lor. Astfel, și dacă nu ar fi întrunite elementele constitutive ale infracțiunii de omor, se poate vorbi despre săvârșirea infracțiunii de ucidere din culpă (art. 192 Cod Penal).

Experții CRJ au mai constatat faptul că nu există o evidență a deceselor și, deși moartea survine într-un loc în care beneficiarii sunt instituționalizați, înhumarea este făcută fără certificat medico-legal sau investigații suplimentare cu privire la cauzele deceselor. În urma vizitei din 14 februarie 2014, experții CRJ au constatat că un număr mare de persoane au decedat între cele două vizite. Discutând cu beneficiarii și având ca reper perioada Crăciunului, trei dintre ei au început să menționeze numele persoanelor care au decedat în ultimul timp, enumerând sase (6) decese. Odată ce i s-au cerut lămuriri cu privire la aceste decese, administratoarea Căminului a refuzat să mai discute cu experții CRJ, menționând că nu le mai pune la dispoziție niciun document și niciun fel de informație. Patronul Căminului a cerut experților să părăsească proprietatea sa, amenintând cu chemarea Poliției.

Menționăm că protecția integrității fizice și psihice împotriva torturii și a relelor tratamente are caracter **ABSOLUT** conform prevederilor dreptului internațional/național și a jurisprudenței CEDO. Autoritățile române au **obligatia pozitivă de a proteja orice persoană (și în special persoanele cu dizabilități mintale) de așezarea violențe fizice și psihice și de a organiza o anchetă eficientă și efectivă în astfel de situații.**

3. Având în vedere faptele sus-menționate, privite în ansamblul lor, solicităm investigarea situației și tragerea la răspundere penală a făptuitorilor (proprietarul și administratoarea Căminului, personalul ce a săvârșit faptele menționate, precum și orice alte persoane vinovate).

4. Mijloacele de probă pe care se întemeiază prezenta plângere sunt următoarele:

a. martori:

➤ experții CRJ:

[REDACTED]

[REDACTED]

- beneficiari ai Căminului care s-au plâns de încălcări grave ale drepturilor lor și care au un grad de dizabilitate mintală ușoară sau medie:

[REDACTED]

b. înscrisuri:

- Raportul experților CRJ realizat ca urmare a vizitei din data de 21 noiembrie 2013 și
- Raportul experților CRJ realizat ca urmare a vizitei din data de 14 februarie 2014 prin care se solicită denunțarea faptelor identificate.

- c. incidente sesizate de presă: <http://www.acasatv.ro/povestiri-adevarate/iubire-cu-nabadai-intre-o-infirmiera-si-directorul-unui-azil-de-batrani.html>

Data: 18.02.2014

Centrul de Resurse Juridice

prin Georgiana Iorgulescu,
Directoare Executivă

